

SUNDBY FOR ALLE

KVARTERPLAN FOR OMRÅDEFORNYELSEN SUNDBY

FAKTA: HVAD ER OMRÅDEFORNYELSEN SUNDBY

Områdefornyelsen Sundby er en helhedsorienteret indsats, der i fem år arbejder med fysiske, sociale og kulturelle indsatser i kvarteret. Der er afsat 60 millioner kroner til indsatsen.

Kvarterplanen er blevet til på baggrund af en bred borgerinddragelsesproces i foråret 2017. Kvarterplanen beskriver, hvilke projekter områdefornyelsen sætter i værk for at realisere visionen om 'Sundby for alle'.

Områdefornyelsen går i gang i efteråret 2017.

Udgivet af:
Københavns Kommune 2017
Områdefornyelsen Sundby
Foto: Troels Heien, Københavns Kommune

INDHOLD

INDLEDNING

Borgmesterens forord	4
Styregruppens forord	6
Introduktion til kvarterplan	8
To i en områdefornyelse	10
Vision - Sundby for alle	12
Sundbys historie	14
Stedet Sundby	16
Det mangfoldige Sundby	18

TEMAER OG PROJEKTER

Temaer og projekter	20
Tema 1 - Sundby på tværs	22
Tema 2 - Særlige steder	28
Tema 3 - Aktiviteter	40

ORGANISERING OG PROCES

Organisering	52
Vi møder Sundby	54
Kortlægning af indsatser	56
Tidsplan	58
Budget	60
Evaluerings	62
Andre investeringer i området	64
Investeringsskema	66

BORGMESTERENS FORORD

KÆRE SUNDBY

Sundby har sin egen lokale historie og identitet – heldigvis. En port mellem Amager og København gennem flere hundrede år. En landsby, der altid har ligget på kanten af København med sit eget liv, handelsstrøg og kultur. Vi skal holde fast i Sundbys lokale identitet og dyrke den aktivt i fornyelsen. Det er en styrke at have sit eget særpræg - det giver byen kant, og det er værdifuldt.

Men der er brug for mere sammenhæng på tværs. Sundby er på godt og ondt et broget kvarter, og det er rigtig godt med forskellighed og kontraster i byen. Der skal være plads til alle, for det giver et mere mangfoldigt byliv. Men det må ikke betyde, at et område bliver opdelt eller lukker sig om sig selv.

En af de fornemteste opgaver er at få skabt mere sammenhæng i Sundby. Og sammenhæng handler ikke kun om de fysiske forbindelser. Det handler også om at skabe mødesteder og styrke den sociale sammenhængskraft, så vi ikke bliver fremmede for hinanden. Det er nemlig fællesskabet, vi skal bygge på. Vi skal udvikle byen sammen, og vi skal sikre, at fællesskaberne kan opstå og trives i byen. Områdefornyelsen i Sundby handler i bund og grund om at være fælles om tingene, og samarbejdet er selve kernen i den udvikling, der skal foregå over de næste fem år.

Der er mange muligheder i Sundby, og jeg glæder mig til at se dem blive foldet ud.

Jeg håber, at rigtig mange har lyst til at deltage i udviklingen, så vi sammen kan finde de løsninger, som er bedst for Sundby.

Morten Kabell
Teknik- og miljøborgmester

*"Hvis Vesterbro er hipt, Nørrebro er cool og Østerbro er spelt - hvad er Sundby så?"
"Sundby er for alle!"
Citat fra dialog i Sundby*

STYREGRUPPENS FORORD

SÅ HAR SUNDBY FÅET EN KVARTERPLAN

Områdefornyelsen er en unik mulighed for at udvikle Sundby og se området på en helt ny måde. En mulighed, vi griber. Vi vil igangsætte en række projekter og aktiviteter, som skaber sammenhæng på kryds og tværs i kvarteret. Projekter, der både skaber mere fællesskab og nedbryder barrierer, men også udviser respekt for vores forskellighed og bevarer den helt særlige rummelighed og stemning i Sundby.

For at det skal lykkes, er det afgørende, at vi lytter til hinanden på tværs af ideer, alder, baggrund, ikke kun i styregruppen, men også i forhold til områdets beboere, foreninger, netværk, offentlige og private organisationer samt dem, der har deres gang i kvarteret. Vi skal ikke mindst lytte og tale med dem, der ikke nødvendigvis råber højest. Det giver de bedste løsninger, det største ejerskab og dermed den bedste forankring af områdefornyelsen.

I dette arbejde vil vi være nytænkende i vores arbejdsform og i indholdet af projekterne. Det skal gælde for vores måde at mødes på, kommunikere på og samarbejde på. Det skal gælde både indretning og brugen af byrum og grønne områder og vores måde at udbrede kultur og aktiviteter på.

Vi glæder os meget til at tage fat på arbejdet og håber, at rigtig mange af jer vil indgå i de projektudviklingsgrupper, der løbende vil blive etableret. For det er helt klart sjovest at bruge og bo i et kvarter, man selv er med til at udvikle. Sammen skal vi styrke og udvikle bydelen og sikre et "Sundby for alle".

Styregruppen for Områdefornyelsen Sundby

Kira Hulsart	Andelsboligforeningerne	Michael H. Jensen	Partnerskabet i Urbanplanen
Jens William Grav	Andelsboligforeningerne	Louise Falk Tranberg	Partnerskabet i Urbanplanen
Brit Larsen	De Almene Boligafdelinger	Eva Rehling	Kultur Amager
Morten Wassini	De Almene Boligafdelinger	Thomas H. Bøgh	Kultur Amager
Randi Sørensen	De private udlejningsboliger	Gertrud Petersson	Højdevangens Skole
Nicki W. Brøchner	Ejerlejlighederne	Mona Isabel Andersen	Erhvervslivet - Øhelse
Asger Bo Andersen	Grundejerne	Esben T. Henriksen	Teknik- og Miljøforvaltningen
Rasmus Steenberger	Foreninger og Ildsjæle	Christoffer Hansen	Socialforvaltningen
Ingelise Andersson	Foreninger og Ildsjæle	Helle Bak Andersen	Børne- og Ungdomsforvaltningen
Niels Balling	Kultur og Idrætssliv	Bjarne Fey	Kultur- og Fritidsforvaltningen
Rune Hansen Rolsted	Kultur og Idrætssliv	Lisbet Knold	Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Robert Nielsen	Amager Vest Lokaludvalg	Ingeborg Degn	Økonomiforvaltningen
Ole Petersen	Amager Øst Lokaludvalg	Nanna Sørensen	Teknik og Miljøforvaltningen
Lasse Rossen	Miljøpunkt Amager	Shahriar Shams Ili	Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

INTRODUKTION TIL KVARTERPLAN

FREMTIDENS KØBENHAVN SKAL SKABES I FÆLLESSKAB

København er et resultat af mange års målrettet arbejde med at udvikle byen. København står foran nogle store udfordringer i den kommende tid. Vi bliver flere og flere københavnere. Alene på Amager kommer der 35.000 nye indbyggere over de næste 10 år. Samtidigt skal vi tilpasse byen til flere og voldsommere skybrud, lige som arbejdet med at gøre København CO₂-neutral i 2025 er noget, vi alle må tage del i. Vi skal se udfordringerne som muligheder for at skabe nye løsninger, der styrker kvaliteten af bygninger, byrum og grønne områder. Teknik og Miljøforvaltningens 2025-vision "Fællesskab København" er en invitation til at tage aktivt del i byens udvikling.

GEOGRAFISK AFGRÆNSNING

Områdefornyelsens geografiske afgrænsning er udtryk for en vision om at skabe en sammenhængende byudvikling på tværs af Sundby. Fysisk er Amagers bystruktur præget af nord-sydgående veje med Amagerbrogade og Englandsvej som de primære færdselsårer. Denne bystruktur har medført, at Sundby fremstår som et fysisk og mentalt opdelt byområde. Områdefornyelsens vision er at skabe en helt ny sammenhæng på tværs af Amager, der binder de forskelligartede områder sammen som et fysisk, socialt og kulturelt sammenhængende byområde. Samtidig vil vi skabe en stærk fysisk og mental forbindelse til Amagers to store naturværdier Amager Fælled i vest og Amager Strand i øst.

SUNDBY NORD

Sundby Nord ligger på tværs af de to bydele Amager Øst og Amager Vest, og udgør et sammensat og opdelt område. Området afgrænses af Grønjordsvej, Peder Lykkes Vej, Eberts Villaby og Øresundsvej mod nordvest. Sundby Kirkegårdene, Italiensvej og Amager Strandpark mod øst. Parmagade, Elbagade, Ulrik Birchs Allé og Peder Skrivets Sti mod syd. Mod vest afgrænses området af Røde Mellemsvej og Amager Fælled. Området består af tre meget forskelligartede kvarterer, der ligger i forlængelse af hinanden uden videre sammenhæng. Mod vest ligger den nordligste del af Urbanplanen. Øst herfor langs Ulrik Birchs Allé ligger en klynge af villaer fra den første halvdel af 1900-tallet. Fortsættes der mod øst udgøres det store område omkring Amagerbrogade af klassisk københavnerkarrébebyggelse. Den geografiske afgrænsning er udtryk for en vision om at skabe sammenhæng på tværs af Sundby mellem Amager Fælled og Amager Strand.

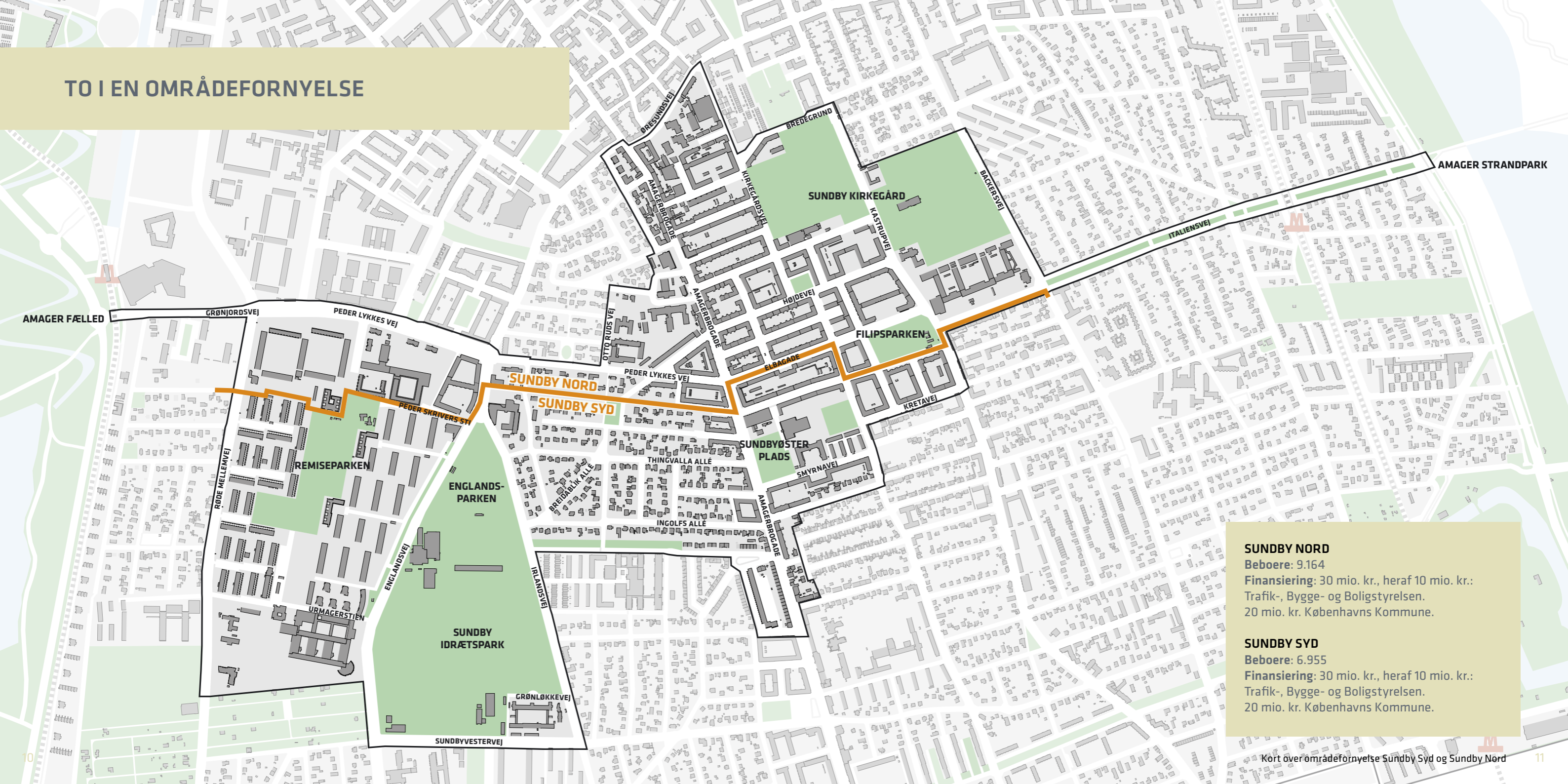
SUNDBY SYD

Sundby Syd ligger også på tværs af de to bydele Amager Øst og Amager Vest, og udgør også et sammensat og opdelt område. Området afgrænses mod vest af Røde Mellemsvej, og mod syd af Sundbyvestervej, Irlandsvej, Fussingsvej, Funkiavej, Rodosvej og Kretavej. Mod nord afgrænses området af Parmagade, Elbagade, Ulrik Birchs Allé og Peder Skrivets Sti. Den geografiske afgrænsning er udtryk for en vision om at skabe sammenhæng øst-vest mellem det udsatte byområde Urbanplanen og Amagers potentielle centrum omkring Amagerbrogade og Sundbyøster Plads. Denne sammenhæng skal skabes på tværs af de forskelligartede områder, så de bindes sammen som et fysisk og socialt sammenhængende patchwork i bydelen.

FÅ INDFLYDELSE PÅ DIN BYDEL

Sundby er en mangfoldig bydel i København med sin helt egen identitet og stemning. Områdefornyelsens vision er at understøtte områdets kvaliteter i samarbejde med dem, der bor, bruger og arbejder i området. Kvarterplanens projekter udspringer af en grundig områdeanalyse og dialog med folk, der bor og arbejder i Sundby. Dialogen har haft hverdagslivet i Sundby i centrum, og kvarterplanen er herefter blevet opdelt i tre temaer; Sundby på tværs, særlige steder og aktiviteter, som afspejler de væsentligste udviklingsønsker til området. Kvarterplanen er en retningsgivende overordnet vision og strategi for kvarteret, men det er også en invitation til at være med. Det er først nu, vi skal kvalificere, detaljere og realisere planen. Vi håber, at rigtig mange vil deltage i arbejdet med at udvikle "Sundby for alle".

TO I EN OMRÅDEFORNYELSE

SUNDBY NORD

Beboere: 9.164

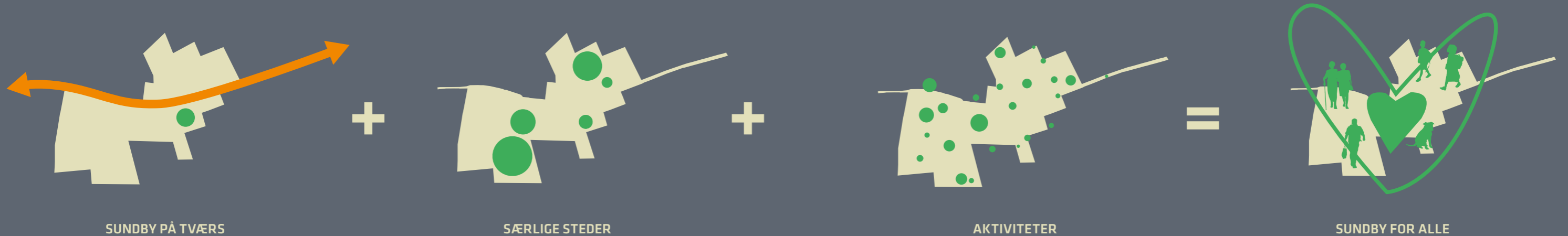
Finansiering: 30 mio. kr., heraf 10 mio. kr.:
Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.
20 mio. kr. Københavns Kommune.

SUNDBY SYD

Beboere: 6.955

Finansiering: 30 mio. kr., heraf 10 mio. kr.:
Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.
20 mio. kr. Københavns Kommune.

VISION - SUNDBY FOR ALLE

SUNDBY PÅ TVÆRS

I dette tema fokuseres der på de fysiske forbindelser, der skal binde Sundby sammen.

Her arbejdes med Sundbys fysiske bystruktur. Forbindelsesprojekterne har som det primære fokus at styrke og skabe en bedre sammenhæng i kvarteret. Projekterne skal skabe bevægelse på tværs af kvarteret, der er kendetegnet ved en stor mangfoldighed og fysiske barrierer. Forbindelser på tværs af Sundby er derfor områdefornyelsens hovedgreb, der skal give området en hel ny sammenhæng.

SÆRLIGE STEDER

I dette tema fokuseres der på de særlige steder, der skal samle Sundby.

Der arbejdes med de parker og pladser, som trænger til at løft for at fremstå mere tidssvarende, trygge og attraktive. De grønne steder skal udvikles forskelligt, så Sundbys grønne parker kan fremstå differentierede og med tilbud til forskellige målgrupper. Stederne skal ikke kunne det samme, hvorfor der er fokus på at skabe mødesteder både for mange, men også for få. Alle indsatser skal skabe en forbedret ramme om det sociale fællesskab.

AKTIVITETER

I dette tema fokuseres der på de sociale og kulturelle initiativer, som Sundby skal samles om.

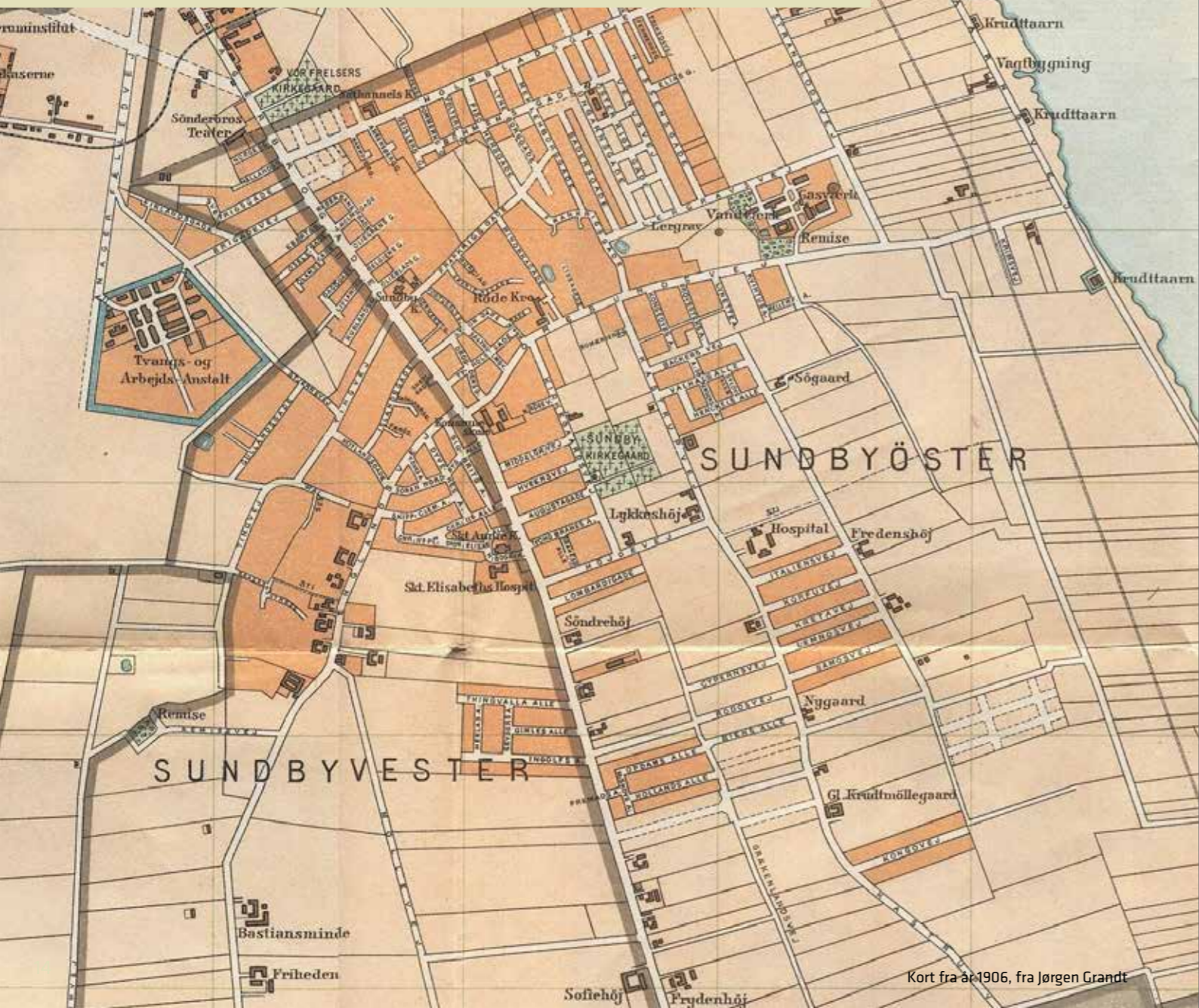
Her arbejdes der med at skabe en social og kulturel sammenhæng på tværs af området. Vi vil involvere de unge i udviklingen af bydelen samt understøtte de fysiske anlæg med formidling og midlertidige arrangementer. Aktiviteterne tænkes derudover integreret i de fysiske indsatser, så de bidrager aktivt til byudviklingen ved at bringe liv og stemning til de byrum og parker, der skal løftes.

EN VISION OM "SUNDBY FOR ALLE"

Sundby er et område, der historisk har været opdelt i øst og vest. I tæt samarbejde med alle der bor, arbejder eller bruger området, vil vi udvikle Sundby til en attraktiv bydel, hvor forbindelser, særlige steder og aktiviteter skaber sammenhæng på tværs af området og gør det til et "Sundby for alle".

Områdefornyelsens vigtigste opgave bliver at understøtte og respektere Sundbys unikke identitet og stemning samtidig med, at der tilføjes nye lag til historien.

SUNDBYS HISTORIE

SUNDBYERNES HISTORIE

Hovedparten af den eksisterende bebyggelse i Sundbyerne er mindre end 100 år gammel, men gadeforløb og strukturen i området kan genfindes i de gamle matrikelkort. Alle matriklerne i Sundby afspejler de gamle agerlodder, som blev udparcelleret og bebygget fra sidst i 1850'erne.

SUNDBY - TO LANDSBYER

Oprindeligt var der tale om to selvstændige landsbyer: Sundbyøster og Sundbyvester, der lå skulder ved skulder. Først i anden halvdel af 1800-tallet vinder fællesbetegnelsen Sundbyerne hævd. Den korte udgave Sundby blev første gang officiel med indvielsen af Sundby Kirke i 1871. I dag bruges alle betegnelserne i flæng.

PORTEN MELLEM KØBENHAVN OG AMAGER

Helt frem til 1959 var Knippelsbro og Langebro den eneste forbindelse mellem det indre København og Amager, hvorfor enhver transport fra Amagers landbrug og havnebyen Dragør måtte passere mellem Sundbyøster og Sundbyvester. Bønderovne med landbrugsvarer og fisk den ene vej og tomme vogne med folk med penge på lommen den anden vej. Det gav base for forretnings- og forlystelsesliv, og derfor blev Amagerbrogade den travle handelsegade, der samlede livet i Sundbyerne.

FORSTAD

Befolkningsudviklingen eksploderede i slutningen af 1800-tallet, fra 3.000 i år 1880, til 70.000 i 1920. En egentlig byplanlægning af området kom først i 1920, hvor Sundbyerne blev forvandlet fra landsby til by.

URBANPLANEN - EN BYDEL, DER IKKE BLEV SOM FORVENTET

Det meste af Urbanplanen er opført fra 1966-1971 ud fra efterkrigstidens planlægningsideal om at adskille boliger, industri og infrastruktur. Mange familier flyttede til området, fordi der var gode store lejligheder, lys, luft, ingen trafik og alt lige fra institutioner til indkøbsmuligheder, men det var også en bydel, der lukkede sig om sig selv fysisk og mentalt.

DEN NYE BY - SUNDBYS NABOER

Øst og vest for Sundby finder der i dag en omfattende byudvikling sted. I løbet af de sidste 10-20 år har den igangværende udvikling og opførelse af nye byområder i Ørestad og Amager Strandpark trukket mange nye beboere til Amager. Vejstrukturen og metrolinjernes placering medfører dog, at de nye byområder orienterer sig mod indre København i stedet for mod Sundby.

STEDET SUNDBY

FLAD SOM EN PANDEKAGE

Amager er, populært sagt, flad som en pandekage. Størstedelen af øen er hævet havbund, med området omkring Amagerbrogade som det svage højdepunkt. Selv små forskydninger i havets overflade har gennem historien haft betydning for Amagers størrelse, og området har været præget af vandhuller og åbne grøfter til dræning og afledning af spildevand.

3 KVARTERER – ÉN BYDEL

Sundby kan overordnet forstås som bestående af tre mindre og meget forskellige bykvarterer på tværs af Amager: Urbanplanen mod vest, det klassiske villakvarter i midten og brokvarteret omkring Amagerbrogade og Kastrupvej mod øst. Urbanplanen er det funktionalistiske byggeri med store aktuelle udviklingsplaner. Villakvarteret med de stille småveje og haver, samt brokvarteret omkring Amagerbrogade med en forholdsvis stor andel af utidssvarende boliger. Bydelen gennemskæres af brede, trafikerede veje og store sports- og parkarealer, der fungerer som fysiske og mentale barrierer på tværs af området.

VARIERET ARKITEKTUR

Den historiske udvikling har skabt en spraglet og arkitektonisk set blandet bydel. I Sundby Nord findes mange boligkarréer med småerhverv i baggårdene fra omkring århundredeskiftet, samt bygninger af mere offentlig karakter, som skoler, idrætshaller, kirker mm. I sidegaderne og umiddelbart op til karréerne findes et miks af små villaer og toetages familieboliger.

DET GRØNNE SUNDBY

Det grønne er helt unikt for Sundby. Det er helt særligt, at en områdefornyelse i København har så mange grønne arealer indenfor og op til sin afgrænsning. Dette skyldes, at Sundby er gammelt landbrugsland, hvor agerjorden har bidraget til Københavns fødekammer; naturen har haft nytteværdi, og man har derfor værnet om den. Da Sundby derudover også udbygges relativt sent, forbliver Sundby grønt med åndehuller i både stor og lille skala. Dog er det grønne også nogen steder utidssvarende; eksempelvis Englandsparken og Fillippsparken er tænkt ud fra samme velmenende mellemkrigstidsideal og trænger derfor til et løft.

Urbanplanen

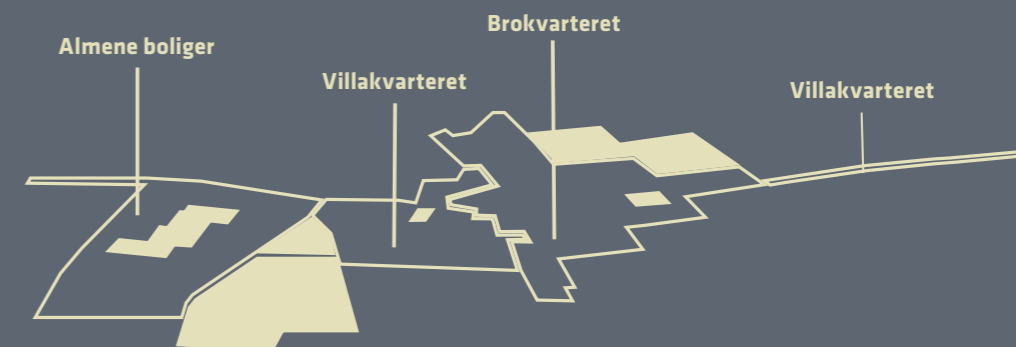
Ingolfs Allé

Elbagade

Italiensvej

DET MANGFOLDIGE SUNDBY

DET MANGFOLDIGE SUNDBY

Sundby er et mangfoldigt byområde – både historisk, arkitektonisk, kulturelt og socialt.

Som nævnt tidligere fortæller Sundbys varierede arkitektur historien om den udvikling, der har ført til det Sundby, vi kender i dag. Sundby udspringer af de to landsbyer: Sundbyøster og Sundbyvester omkring Amagerbrogade og Øresundsvej. Den efterfølgende industrialisering i starten af 1900-tallet, hvor arbejderbefolkningen voksede hurtigt, medførte at der blev bygget arbejderboliger. I samme periode blev Eberts villaby opført af den driftige grosserer Herman Eberts, der ligeledes anlagde et dampsnedkeri på Englandsvej i 1899. Slag i slag blev Sundbyerne udbygget frem til begyndelsen af 1960'erne, hvor det store boligbyggeri Urbanplanen blev etableret i 1965-71. Byggeriet skulle løse de stigende problemer med mangel på ordentlige lejligheder til københavnere.

Sundbys mangfoldighed er således også en fortælling om et område, der har udviklet sig igennem skiftende tider, og hvor hvert område repræsenterer et kapitel i historiebogen. Samtidig har det varierede udbud af boligtyper skabt et område med en mangfoldig social sammensætning. Sundby har store villaer og billige studievenlige lejligheder. Sundby har beboere af alle indkomsttyper og kulturer. Sundby har akademikere og arbejdere.

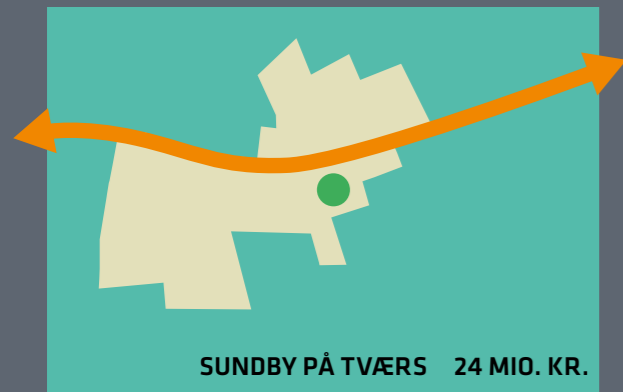
Noget af det særegne ved Sundby er således mangfoldigheden. Områdefornyelsens vision er at forløse det potentiale, som denne mangfoldighed udgør. Ved at skabe større kendskab og berøringsflade mellem de forskellige beboere og boligområder vil vi skabe øget tryk og understøtte et "Sundby for alle".

"I Sundby elsker jeg venligheden og forskelligheden"

Citat fra børn og unge topmødet

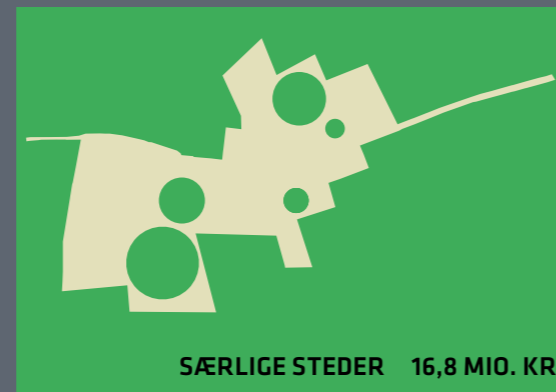
	Sundby Syd	Sundby Nord	Sundby	København
Antal beboere	6.955	9.164	16.119	565.339
Beboere udenfor arbejdsmarked	20,5 %	18 %	19,1 %	16 %
Beboere med lav indkomst	35 %	35 %	35 %	34 %
Beboere uden uddannelse	31 %	31 %	31 %	21 %
Antal boliger	3.517	5.690	9.207	299.353
Almene boliger	33 %	22 %	26,2 %	21 %
Boliger med installationsmangler	3,7 %	21,8 %	14,9 %	9,6 %

TEMAER OG PROJEKTER

Sundby - fra fæled til strand 14 mio. kr.

Sundbyøster Plads som centrum 10 mio. kr.

Tryghed og liv til Englandsparken 5 mio. kr.

Visionsplan for Sundby Idrætspark 2 mio. kr.

Omdannelse af Sundby Kirkegård 3 mio. kr.

Filipsparken uden barrierer 2 mio. kr.

Nye mødesteder og særlige genveje (pulje) 4,8 mio. kr.

Unge skaber byrum 3 mio. kr.

Kultur der forbinder (pulje) 3 mio. kr.

Formidling viser vej 1 mio. kr.

Fælles gårdhaver 0,5 mio. kr.

Bedre boliger 0,5 mio. kr.

=

Klimatilpasning (byrumsløsninger)
5,2 mio. kr. - beløbet er indeholdt i ovenstående beløb

TEMA 1 - SUNDBY PÅ TVÆRS

BAGGRUND

I temaet "Sundby på tværs" fokuseres der på de fysiske forbindelser, der skal binde Sundby sammen.

Områdets overordnede vejnet er både historisk, men også i dag orienteret i en nord-sydgående retning med Amagerbrogade og Englandsvej som de mest dominerende veje. En orientering, der forstærkes af de to metrolinjer. Der er få overordnede vejforbindelser, der forbinder området i øst-vest gående retning. Lokalt berettes der om store mentale afstande mellem de forskellige områder i Sundby. En udfordring, der forstærkes af de markante fysiske barrierer, som modvirker tilfældige møder mellem mennesker på tværs af kvarterer.

AMBITION

Områdefornyelsen ønsker at udvikle og styrke en øst-vest gående forbindelse på tværs af Amager, der kan skabe en helt ny sammenhæng og identitet på tværs af Sundby. En forbindelse der både binder områdets unikke kvarterer sammen, og samtidig kobler Sundby sammen med områdets to store naturområder Amager Fælled i vest og Amager Strandpark i øst. Sundbyøster Plads skal revitaliseres som lokalt og forbindende centrum på Amagerbrogade, der kan samle Sundbys beboere og tiltrække de nye beboere fra yderområderne. Sundbyøster Plads skal udvikles til en central plads med cafeservering, torvedage og masser af kulturelle aktiviteter.

DERFOR PLANLÆGGER VI

Områdefornyelsen Sundby vil udarbejde en vision for udvikling af øst-vest forbindelsen "Sundby - fra fælled til strand". En forbindelse, der skal udvikle de eksisterende kvaliteter og byrum i området og styrke bynaturen som den identitetsskabende fællesnævner på tværs af Sundby. Forbindelsen "Sundby på tværs" skal gøre det eksisterende byområde mere attraktivt og binde kvarterer bedre sammen, med særlig fokus på bløde trafikanter. Sundbyøster Plads udvikles med fokus på grønne byrum og opholdsteder. Med Amagerbrogade som områdets ryggrad, vil vi arbejde for, at Sundbyøster Plads bliver et centrum i bydelen.

SUNDBY PÅ TVÆRS 24 MIO. KR.

Sundby - fra fælled til strand 14 mio. kr.

Sundbyøster Plads som centrum 10 mio. kr.

SUNDBY - FRA FÆLLED TIL STRAND

Områdefornyelsen Sundby vil udvikle forbindelsen "Sundby - fra fælled til strand", der inviterer og inspirerer til at bevæge sig på tværs af området. En rute, der formidler områdets historie og kobler områdets parker og byrum sammen som perler på en snor. En forbindelse hvor det vilde fra fælleden kultiveres gennem rejsen over Sundby, til det slippes løs ved havet. En rute der skaber helt nye oplevelser og styrker kendskab til forbindelser gennem f.eks. Urbanplanen, Sundby Idrætspark og de stille villaområder, men også kobler de nye beboelsesområder i øst og vest med det centrale Sundby. En forbindelse med let forståelig skiltning, historiske fortællinger, udvikling af nye ideer, aktiviteter og mødesteder.

"Sundby - fra fælled til strand" er en sammentænkning af lokale stier, private fællesveje og gennemgående trafikårer. Den øst-vestgående forbindelse fra Peder Lykkes Vej til Italiensvej er anført i Trafikhandlingsplanen for Amager. En opgraderet øst-vestgående forbindelse vil bygge videre på de udviklingsplaner, der ligger for henholdsvis Naturpark Amager, Amager Strandpark og Cykelstiprioriteringsplanen. Endelig vil projektet blive koordineret med Københavns Kommunes planer om klimasikring i området.

Områdefornyelsen vil sætte sig i spidsen for at udvikle en visionsplan, der skal belyse forbindelsens store potentiale. Der skal laves en kortlægning af bevægelsesmønstre i området, og midlertidige installationer og aktiviteter skal bidrage til at afprøve brugernes ønsker. Gennem et tæt samarbejde med beboere, erhvervsliv, skoler, foreninger, Amager Kultur og Partnerskabet i Urbanplanen udvikles en stærk en vision, som bl.a. kan bidrage til kommende skybrudsprojekter og gerne tiltrække yderligere finansiering. De midler, som er afsat i kvarterplanen, vil dække visionsarbejde og programmering, samt anlæg af minimum tre blivende delprojekter.

SUCCESKRITERIER

- 2019: Der er udarbejdet et visionsoplæg for 'Sundby - fra fælled til strand'
- 2022: Der er lavet min. 3 blivende delprojekter på ruten.
- 2022: 50 % af de adspurgte beboere i Sundby oplever, at de oftere bevæger sig på tværs af Sundby end i 2018.

BUDGET 14,0 MIO. KR.

- Nord: 12,0 mio. kr.
- Syd: 2,0 mio. kr.

"I Sundby skal vi være fælles om en fortællende rute fra fælled til strand"
Citat fra en beboer i Sundby

SUNDBYØSTER PLADS SOM CENTRUM

Sundbyøster Plads ligger i Sundbys centrum, i krydsfeltet mellem Amagerbrogade og forbindelsen fra fælled til strand. Den gamle sporvognsplads huser i dag Sundbyøster Skole, Sundbyøster Hallen og en legeplads. Disse attraktioner vender dog ryggen til Sundbyøster Plads og bidrager ikke med liv eller ophold til pladsen, der opleves som stor og tom. I øjeblikket er der byggeri af et nyt boligkompleks og supermarked på pladsen.

Sundbyøster Plads har med sin placering ud til Amagerbrogade potentiale for at blive et lokalt centrum med både handels- og byliv, der kan samle mennesker på tværs af området. Områdefornyelsen vil arbejde for at styrke Amagerbrogade ved at løfte Sundbyøster Plads og forløse pladsens potentiale som en inkluderende plads og lokalt samlingspunkt. En plads, der kan danne ramme for mange forskellige typer aktiviteter og understøtte bylivet i bydelen.

Områdefornyelsen vil i samarbejde med Amager Kultur, Sundbyøster Skole, foreninger i Sundbyøster Hallen, handelsforeningen og bygherre for det nye byggeri på pladsen, stille sig i spidsen for at løfte Sundbyøster Plads som områdets naturlige centrum på Amagerbrogade. Pladsen skal binde de omkringliggende bygninger og funktioner sammen i en helhed og indrettes med plads til både ophold, aktivitet og caféliv. Områdefornyelsen kan finansiere et løft af selve Sundbyøster Plads, der vil tilføre bynatur og skabe mere liv på pladsen.

SUCCESKRITERIER

- 2020: Der er gennemført en arkitektkonkurrence for Sundbyøster Plads.
- 2022: Sundbyøster Plads er anlagt.
- 2022: Der afholdes mindst 5 borgerdrevne aktiviteter på pladsen.

BUDGET 10,0 MIO. KR.

- Nord: 0 mio. kr.
- Syd: 10,0 mio. kr.

"I Sundby vil jeg have mere kunst og liv på Amagerbrogade"
Citat fra en beboer i Sundby

TEMA 2 - SÆRLIGE STEDER

BAGGRUND

I temaet 'Særlige Steder' fokuseres der på de steder, der skal samle Sundby.

I kølvandet på industrialiseringen, i første del af 1900-tallet, opstod en ny bevægelse inden for byplanlægning. De nye tanker lagde vægt på lys og luft i boligbyggeri, så den nye samfundsgruppe - arbejderne - kunne nyde grønne områder og have mulighed for friluftsliv nær deres bolig. Således blev Englandsparken og Sundby Idrætspark etableret da Københavns Kommune i forbindelse med byudviklingen af Sundby, erhvervede arealet i 1923 for at anlægge park og idrætsområde. Sundby Torv, der senere er blevet kaldt Filipsparken, blev også anlagt i midten af 20'erne med store græsflader, boldbaner og legeplads.

Parker og bynatur er således en helt central del af Sundbys identitet og egenart - en kvalitet der skal styrkes og skabe sammenhæng i området. Der er behov for at udvikle de grønne områder, så der opstår mødesteder på tværs af kvarteret. Særlige steder som kan være med til at skabe sociale netværk og dermed gøre det mere attraktivt og trygt at bo i Sundby. Fælles for Sundbys parker er, at de fremstår nedslidte, utidssvarende og ofte uden noget særligt byliv, men alle rummer et stort uforløst potentiale.

AMBITION

Sundbys grønne steder skal styrkes som ramme om et godt nutidigt hverdagsliv - både i stor og lille skala. Områdets byrum og parker skal udvikles som en del af en større sammenhæng med forskellige funktioner og attraktioner, der er tilpasset området og dets brugere. Der skal både være steder med plads til aktiviteter og steder med plads til ro og fordybelse. Der skal være steder for børn og steder for voksne. Der skal være steder for mange og steder for få. Nogle steder er der behov for en større fysisk indsats, mens andre steder kan løftes med små, simple greb.

DERFOR PLANLÆGGER VI

At give et markant løft til Sundbys grønne arealer og byrum. Vi vil styrke områdets bynatur og den sociale sammenhængskraft ved at udvikle og løfte de eksisterende grønne arealer. I samarbejde med beboere i området vil vi udvikle nye og eksisterende byrum med plads til fællesskaber. Vi vil udforme byrum, der inviterer til ophold og møder for mange forskellige brugere på tværs af alder, kultur og social baggrund.

SÆRLIGE STEDER	16,8 MIO. KR
Tryghed og liv til Englandsparken	5 mio. kr.
Visionsplan for Sundby Idrætspark	2 mio. kr.
Omdannelse af Sundby Kirkegård	3 mio. kr.
Filipsparken uden barrierer	2 mio. kr.
Nye mødesteder og særlige genveje (pulje)	4,8 mio. kr.

TRYGHED OG LIV TIL ENGLANDSPARKEN

Englandsparken er udfordret af omkringliggende barrierer i form af trafikerede veje, høje hække og buskads. Parken domineres af et stort åbent græsareal og en tæt beplantning langs parkens kant, der bevirker, at den opleves som utryk, lukket og uden mange brugere. Parken har med sin beliggenhed et potentiale som et grønt mødested mellem beboere fra Urbanplanen og villakvarteret mellem Irlandsvej og Amagerbrogade.

Områdefornyelsen vil sætte sig i spidsen for, at Englandsparken får udviklet en helt ny identitet som kobling mellem de to meget forskellige kvarterer, der begge er naboer til området. Vi vil omdanne området til en tryk og lys park ved at skabe bedre adgang til parken, og dermed skabe bedre muligheder for ophold og aktiviteter.

Der ligger samtidig et stort potentiale i at tænke udviklingen af Englandsparken sammen med visionsplanen for Sundby Idrætspark. I samarbejde med beboere, Urbanplanen, Kultur Amager og Amager Partnerskabet vil vi udvikle parken. Især de unge skal være med til at udvikle området og give Englandsparken sin helt egen karakter og indretning. Gennem et lærings-forløb på kvarterets skoler, vil vi involvere de unge i udviklingen af dette byrum. Gennem midlertidige aktiviteter vil vi afprøve parkens funktioner. Områdefornyelsen vil skabe et helt særligt sted, der inviterer til brug for alle aldersgrupper, minimerer utryghed og aktiverer parken på helt nye måder.

SUCCESKRITERIER

- 2019: Der er udarbejdet et visionsoplæg for Sundby Idrætspark, Englandsparken og de tilstødende områder.
- 2022: Englandsparken er renoveret.
- 2022: Antallet af besøgende i Englandsparken er steget med 30 % i forhold til 2018.

BUDGET: 5,0 MIO. KR.

- Nord: 0 mio. kr.
- Syd: 5,0 kr.

"I Sundby skal vi være fælles om at bevare naturen"
Citater fra en beboer i Sundby

VISIONSPLAN FOR SUNDBY IDRÆTSPARK

Sundby Idrætspark rummer mange aktivitets- og idrætsmuligheder, men idrætsanlæggets faciliteter er forholdsvis gamle og bygget til et andet idrætsliv end det, der er i dag. Området har en central placering mellem Urbanplanen og villaområdet langs Irlandsvej, men er indhegnet af høje trådhegn, der holder folk ude i stedet for at invitere dem ind. Der er desuden problemer med utryghedsskabende adfærd fra grupper af unge. Det er et stærkt ønske, at idrætsparken udvikles til et nutidigt fritids- og idrætstilbud for hele området.

Områdefornyelsen vil stå i spidsen for at få udarbejdet et visionsoplæg, der sætter fokus på idrætsparkens udviklingspotentiale. Vi vil skabe en bedre fysisk sammenhæng mellem Sundby Idrætspark og Englandsparken, og bedre udnyttelse af parkområdet til fritidsaktiviteter. Samtidigt er målet at skabe en synergi med både Sundby Bad, Højdevangskolen og en kobling til Remiseparken og Urbanplanen.

I samarbejde med områdets beboere, de unge, det lokale foreningsliv, Amager Kultur, Partnerskabet i Urbanplanen og Højdevangsskolen vil vi sætte fokus på Sundby Idrætsparkes udviklingsmuligheder. Områdefornyelsen vil finansiere gennemførelse af en visionsplan og nogle midlertidige og tryghedsskabende initiativer, der kan understøtte og kvalificere planens indhold. En indsats som kan bidrage til at tiltrække mulig ekstern finansiering til udvikling af Sundby Idrætspark som et moderne idrætsanlæg, der samler hele Sundby.

SUCCESKRITERIER

- 2020: Der er udarbejdet et visionsoplæg for Sundby Idrætspark, Englandsparken og de tilstødende områder.
- 2020: Der er lavet min 3 midlertidige indsatser, der viser Sundby Idrætsparkes udviklingspotentiale.
- 2022: Antallet af besøgende i Sundby Idrætspark er steget med 20 % i forhold til 2018.

BUDGET: 2,0 MIO. KR.

- Nord: 0 mio. kr.
- Syd: 2,0 kr.

"I Sundby vil jeg have mere kultur og fællesskab"
Citat fra en beboer i Sundby

OMDANNELSE AF SUNDBY KIRKEGÅRD

Sundby Kirkegård blev etableret i 1872 og er kendetegnet ved en opbygning i to sektioner – en gammel og en ny – som er delt af Kastropvej. Kirkegårdens gamle afdeling ophører efter gældende bestemmelser med at være kirkegård i 2020 og vil herefter overgå til park. Sundby Kirkegård indgår i kommunens politik for omdannelsen af kirkegårde, og der er planlagt et klimatilpasningsbassin i den gamle kirkegårds sydlige del.

Der er et stærkt lokalt ejerskab til Sundby Kirkegårds gamle del, der både bruges af områdets beboere som et rum for afslapning og fordybelse, samt af lokale hundejere, der benytter hundegården i kirkegårdens nordlige del. Kirkegården kan med minde greb åbnes op og indrettes, så den indbyder til ophold, fordybelse og stille rekreativ aktivitet i lighed med Assistens Kirkegård på Nørrebro.

Områdefornyelsen vil i samarbejde med brugerne udvikle Sundby Kirkegårds gamle del inden for rammerne af kommunens politik for udvikling af kirkegårde og med respekt for kirkegårdens arkitektoniske kvaliteter, særlige identitet og historie.

Områdefornyelsen vil finansiere bedre rekreative opholdsmuligheder samt bedre adgang til den gamle kirkegård.

SUCCESKRITERIER

- 2022: Der er skabt bedre opholdsmuligheder og adgang til Sundby Kirkegårds gamle afdeling.
- 2022: Antallet af ophold i Sundby Kirkegårds gamle afdeling er steget med 15 % i forhold til år 2018.

BUDGET: 3,0 MIO. KR.

- Nord: 3,0 mio. kr.
- Syd: 0 kr.

"I Sundby skal vi være fælles om traditioner og identiteten"
Citat fra en beboer i Sundby

FILIPSPARK UDEN BARRIERER

Filipsparken er nedslidt og inddæmmet af hække og buskads, der får parken til at virke indelukket og på nogle timer af døgnet utryk. Den vestlige ende af parken er anlagt over beskyttelsesrum, mens parken mod øst møder den indhegnede og bemandede legeplads. Der er planlagt et klimatilpasningsbassin, der tænkes ind i fremtidige indretning.

Hvor Filipsparkens østlige ende er præget af børnefamilier, er den vestlige del af parken præget af utryghed og hashalg. Filipsparken har udviklingspotentiale som et trygt, grønt og venligt mødested for hele kvarteret. Et løft af Filipsparken vil have fokus på at øge trygheden og integrerer kriminalpræventive løsninger, samt nedbryde barrierer og skabe en bedre sammenhæng mellem parkens grønne områder og legepladsen.

Områdefornyelsen vil finansiere, at Filipsparkens grønne område åbnes op og udnyttes bedre. Trygheden i parken skal styrkes, og der skal skabes møder mellem parkens forskellige brugere. I samarbejde med områdefornyelsens ungeråd, skolerne i området, den bemandede legeplads, de unge fra bunkersøvelokalerne og Amager Kultur, vil vi udvikle parken til et samlende mødested med plads til både ophold og aktivitet for de omkringliggende boligområder.

SUCCESKRITERIER

- 2021: Filipsparkens grønne områder er åbnet op.
- 2022: Antallet af ophold i Filipsparkens grønne områder er steget med 15 % i forhold til år 2018.

BUDGET: 2,0 MIO. KR.

- Nord: 2,0 mio. kr.
- Syd: 0 kr.

"I Sundby elsker jeg, at der er grønt og små kringelkroge"
Citater fra en beboer i Sundby

NYE MØDESTEDER OG SÆRLIGE GENVEJE (PULJE)

Sundby har få opholdsteder på gade og vej. Projektet skal derfor fremme etableringen af grønne og attraktive mødesteder på veje, fortove og gadehjørner, hvor børn, unge og voksne kan mødes og opholde sig uden for deres boliger.

Beboerne i området efterlyser også synlige genveje på tværs af området, der kan skabe lettere passage på tværs af Sundby og dermed lette både hverdagens bevægelsesmønstre og fremme adgang til lokale oplevelser. Samtidig kan indsatsen medvirke til at nedbryde de fysiske barrierer, der er i området.

Områdefornyelsen vil gøre det nemt for områdets beboere og brugere at udvikle og etablere nye mødesteder og attraktive genveje i kvarteret. Mødesteder og genveje skal styrke områdets sammenhængskraft og skabe relationer på tværs af området. Projektet skal tage udgangspunkt i en kortlægning af eksisterende byrum og udpege nye steder, der kan få en øget værdi og inviterende funktion med en ny indretning.

Områdefornyelsen vil oprette en pulje, som kan finansiere og anlægge mødesteder og særlige genveje, der fremmer møder på tværs af kvarteret. En stor del af vejnettet i områdefornyelsen er private fællesveje. Områdefornyelsen kan også støtte projekter beliggende på disse arealer.

SUCCESKRITERIER

- 2021: Der er etableret mindst 3 nye mødesteder i Sundby.
- 2021: Der er etableret mindst 2 nye genveje i Sundby.

BUDGET: 4,8 MIO. KR.

- Nord: 3,4 mio. kr.
- Syd: 1,4 mio. kr.

"I Sundby vil jeg have flere små byrum og vild natur"
Citat fra en beboer i Sundby

TEMA 3 - AKTIVITETER

BAGGRUND

I temaet 'Aktiviteter' fokuseres der på de sociale og kulturelle initiativer, som Sundby skal samles om.

Udviklingen af sociale indsatser skal gå hånd i hånd med udviklingen af de fysiske rammer i området. Der er et stærkt ønske om fællesskaber og fælles aktiviteter på tværs af området. Der er således behov for at bakke de fysiske forbindelser op med sociale og kulturelle initiativer, som kan samle Sundby.

AMBITION

Der skal skabes bedre rammer både fysisk, socialt og kulturelt. Områdefornyelsen vil udvikle fællesskaberne og udbygge de sociale relationer på kryds og tværs af området. Vi vil understøtte flere aktiviteter, for alle aldersgrupper i området og på tværs af generationer.

Aktiviteterne skal nedbryde de sociale barrierer og styrke den sociale sammenhængskraft. Kunst og kultur skal være med til at give området karakter og lokal stolthed. Der skal gøres en indsats for, at beboerne i Sundby bliver informeret om både eksisterende aktiviteter og nye initiativer i området. Vi vil støtte et Sundby med aktive og nysgerrige beboere, der deltager i aktiviteter og fællesskaber i hele deres lokalområde.

DERFOR PLANLÆGGER VI

Områdefornyelsen vil udvikle formelle og uformelle fællesskaber ved at gennemføre, understøtte og formidle de lokale aktiviteter. I samarbejde med lokale foreninger, kulturinstitutioner, organisationer og beboere i området vil områdefornyelsen Sundby arbejde med aktiviteter, midlertidighed, kunst og formidling. Et greb der skal være med til at vise områdets uudnyttede potentialer, skabe fællesskaber mellem områdets beboere og en stolthed over at bo i Sundby.

Unge skaber byrum 3 mio. kr.

Kultur der forbinder (pulje) 3 mio. kr.

Formidling viser vej 1 mio. kr.

Fælles gårdhaver 0,5 mio. kr.

Bedre boliger 0,5 mio. kr.

UNGE SKABER BYRUM

De unge efterlyser uformelle aktiviteter og steder, hvor de kan mødes. De efterlyser steder at tage hen efter skole. De synes bydelen er kedelig og efterlyser gadekunst, farver og mere lys i bybilledet.

Beboere og lokale aktører i Sundby giver udtryk for en stor mangel på faciliteter og aktiviteter, der appellerer til de unge. Som oplæg til kvarterplanen har områdefornyelsen afholdt et børne og unge topmøde. Mødets formål var at inddrage børn og unge i udvikling af deres egen bydel, og dermed lære dem om demokrati og indflydelse på deres kvarter. På topmødet fik de unge mulighed for at være eksperterne og bidrage med ideer til kvarterplanen, om hvordan de ønsker Sundby skal fornyes. 80 elever på tværs af de 4 skoler i området deltog i mødet.

Områdefornyelsen vil i samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen, huskunsterprojektet "Vores By" og områdets skoler, involvere de unge i udviklingen af Sundby. Vi vil danne et ungeråd, der skal være eksperter på udviklingen af de unges Sundby. Sideløbende ønsker vi at skabe et undervisningsforløb, hvor elever fra Sundbys skoler får mulighed for at deltage i arbejdet med udviklingen af nogle konkrete byrum som f.eks. Englandsparken, Sundbyøster Plads og Filipsparken.

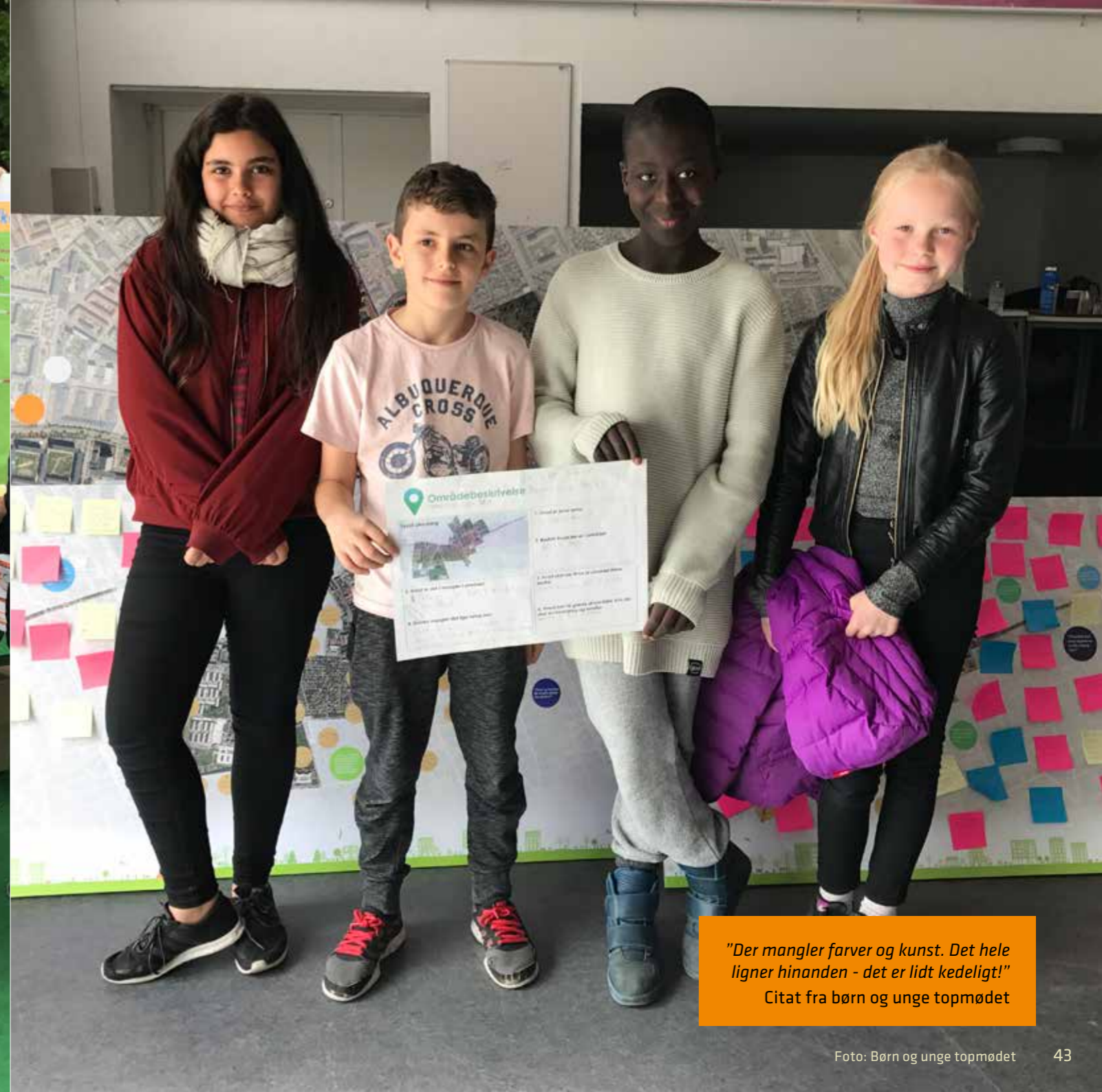
Områdefornyelsen vil i samarbejde med skolerne igangsætte en række initiativer, der kan skabe involvering og opmærksomhed omkring udviklingen af de fysiske anlægsprojekter. Gennem kulturelle begivenheder og midlertidige installationer vil områdefornyelsen i samarbejde med de unge afprøve stedernes og de fysiske projekters potentialer.

SUCCESKRITERIER:

- 2018: Der er etableret et ungeråd, der er med til at kvalificere områdefornyelsens fysiske projekter.
- 2018-2021: Via undervisningsforløb udvikler og gennemfører Sundbys unge hvert år et selvstændigt fysisk projekt i området.

BUDGET: 3,0 MIO. KR.

- Nord: 1,5 mio. kr.
- Syd: 1,5 mio. kr.

"Der mangler farver og kunst. Det hele ligner hinanden - det er lidt kedeligt!"
Citat fra børn og unge topmødet

KULTUR DER FORBINDER (PULJE)

Sundby opleves som et opdelt byområde, der har et stort potentiale for at skabe stærkere sociale relationer på tværs af de tre meget forskellige kvarterer. I forbindelse med område-møderne har beboerne udtrykt interesse for at udvikle aktiviteter, der kan forbinde Sundby og skabe en fælles identitet. Der udtrykkes ønske om aktiviteter, som kan samle området på tværs af generationer, baggrunde og interesser.

Flere af byrummene i Sundby opleves af mange beboere som kedelige. Der efterspørges kulturelle aktiviteter og gadekunst, som styrker bydelens identitet og gør Sundby unik, farverig og inspirerende at bo i.

Beboerne har ligeledes udtrykt interesse for at udvikle og afholde arrangementer, der kan danne grundlag for brobygning mellem kvarterets forskellige områder. Der ønskes særlige Sundby arrangementer, fællesspisninger og guidede ture på tværs af området.

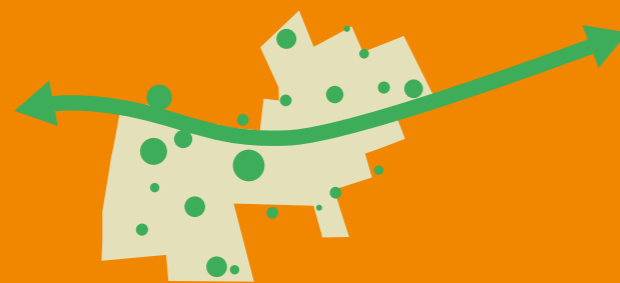
Områdefornyelsen vil oprette en pulje, der understøtter kunst og kulturelle begivenheder, som styrker områdets identitet, fællesskab og sammenhæng. En pulje som støtter lokale initiativer, der aktiverer og forbinder bydelen og danner grundlag for nye traditioner i området.

SUCCESKRITERIER

- 2018-2021: Puljen støtter hvert år mindst 8 projekter, der henvender sig til målgrupper på tværs af Sundby.

BUDGET: 3,0 MIO. KR.

- Nord: 1,5 mio. kr.
- Syd: 1,5 mio. kr.

*"Der skal være mere sjov og ballade.
Flere aktiviteter, events, musik og ting man kan lave"*
Citat fra børn og unge topmødet

FORMIDLING VISER VEJ

Beboerne i Sundby efterlyser viden om deres nærområde og giver udtryk for, at det er svært at danne sig et overblik over områdets muligheder og mødesteder. Områdefornyelsen vil foretage en analyse af den eksisterende kommunikation og i samarbejde med lokale aktører belyse det konkrete behov.

Vi vil støtte udviklingen af en lokal kommunikation, der kan synliggøre Sundbys tilbud og styrke den lokale identitet og sammenhængskraft. En kommunikation hvor kort og skiltning kan øge kendskabet til attraktive genveje, der fremmer brug af lokalområdet.

I forbindelse med tidligere områdefornyelser på Amager har der været en kommunikation om områdefornyelsens projekter fra start til slut. Områdefornyelsen vil formidle og synliggøre områdefornyelsens aktiviteter og dermed styrke inddragelse og forankring af projekterne.

SUCCESKRITERIER

- 2022: Der er skabt lokalt formidling, som fortsætter efter områdefornyelsens afslutning.

BUDGET: 1,0 MIO. KR.

- Nord: 0,5 mio. kr.
- Syd: 0,5 mio. kr.

*"I Sundby elsker jeg foreningslivet,
bondegården og bibliotekerne"*
Citat fra beboer i Sundby

FÆLLES GÅRDHAVER

Siden 1960'erne har Københavns Kommune anlagt cirka 500 fælles gårdhaver til gavn for 87.000 lejligheder med støtte fra byfornyelsen. Det har skabt lys, luft og grønne rammer til rigtig mange københavnere. Det er et politisk prioriteret ønske, at alle københavnere skal have adgang til grønne klimatilpassede næropholdsarealer, og derfor er der afsat en ekstraordinær byfornyelsespulje fra staten og kommunen til Sundby.

Områdefornyelsen skal understøtte, at flere beboere i Sundby får adgang til grønne fælles gårdhaver. Etableringen af fælles gårdhaver skal medvirke til at styrke de grønne fællesskaber og netværk mellem naboer – de skal invitere til ophold, leg og afslapning i et trygt nærmiljø. Ligeledes skal de styrke bynaturen og biodiversiteten i en lille skala og bidrage til lokal håndtering af regnvand.

I Sundby er der 26 boligkarréer, der opfylder trangskriterierne for at få tildelt støtte til en ny fælles gårdhave. Dog kan karréer med overvejende alment byggeri ikke støttes. De skal i stedet søge støtte via Landsbyggefonden.

Områdefornyelsen planlægger at gennemføre en kommunikationsindsats målrettet relevante boligkarréer i området og vil også bistå interesserede ejer - eller andelsforeninger med at søge midler til etablering af nye gårdanlæg. Desuden ønsker områdefornyelsen at bidrage til videreudviklingen af de eksisterende metoder til at håndtere regnvand i gårdanlæg. Der vil være et særligt fokus på sammentænkning af løsninger, der kombinerer grønne gårde, energirenovering af bygninger, grønne veje og offentlige friarealer.

SUCCESKRITERIER

- 2022: Der er igangsat mindst 6 nye klimatilpassede fælles gårdhaver i Sundby.

BUDGET: 0,50 MIO. KR.

- Nord: 0,25 mio. kr.
- Syd: 0,25 mio. kr.

"Mere natur, der dufter dejligt, høje træer, flere buske og blomster mellem bygningerne."
Citat fra beboer i Sundby

BEDRE BOLIGER

Sundby har en meget blandet arkitektur og flere markante bevaringsværdige bygninger, men boligmassen og baggårdene i Sundby er flere steder tidssvarende og trænger til større renoveringer.

Der er i alt 368 støjbelastede boliger i Sundby. 1.371 boliger har installationsmangler. Det vil sige de enten mangler toilet, bad og/eller fjernvarme i boligen. Energiforbruget i kvarteret er mellem 15-26 % højere end gennemsnittet i København. Det vurderes, at 240 ejendomme i Sundby har bygningsfornyelsespotentiale. De er væsentligt nedslidte, ligger udsat i forhold til støj, har stort potentiale for energiforbedring og/eller har installationsmangler.

Det er et politisk prioriteret ønske, at alle københavnere skal bo i gode, sunde og tidssvarende boliger, hvorfor der er afsat en ekstraordinær pulje, fra staten og kommunen, til byfornyelse i Sundby. Områdefornyelsen vil finansiere en kommunikationsindsats målrettet relevante ejendomme i området, og vil også bistå interesserede ejere af private udlejningsejendomme, ejer- eller andelsforeninger med at søge offentligt tilskud til renovering. Bygningsfornyelsesstøtte kan søges til bl.a. udbedring af installationsmangler, energirenovering, støjisolering, skybrudssikring og begrønning. Der vil være fokus på, at byfornyelsesindsatsen skaber størst mulig værdi for området ved at koble byfornyelsesindsatserne mest muligt sammen – bygning, gård og område.

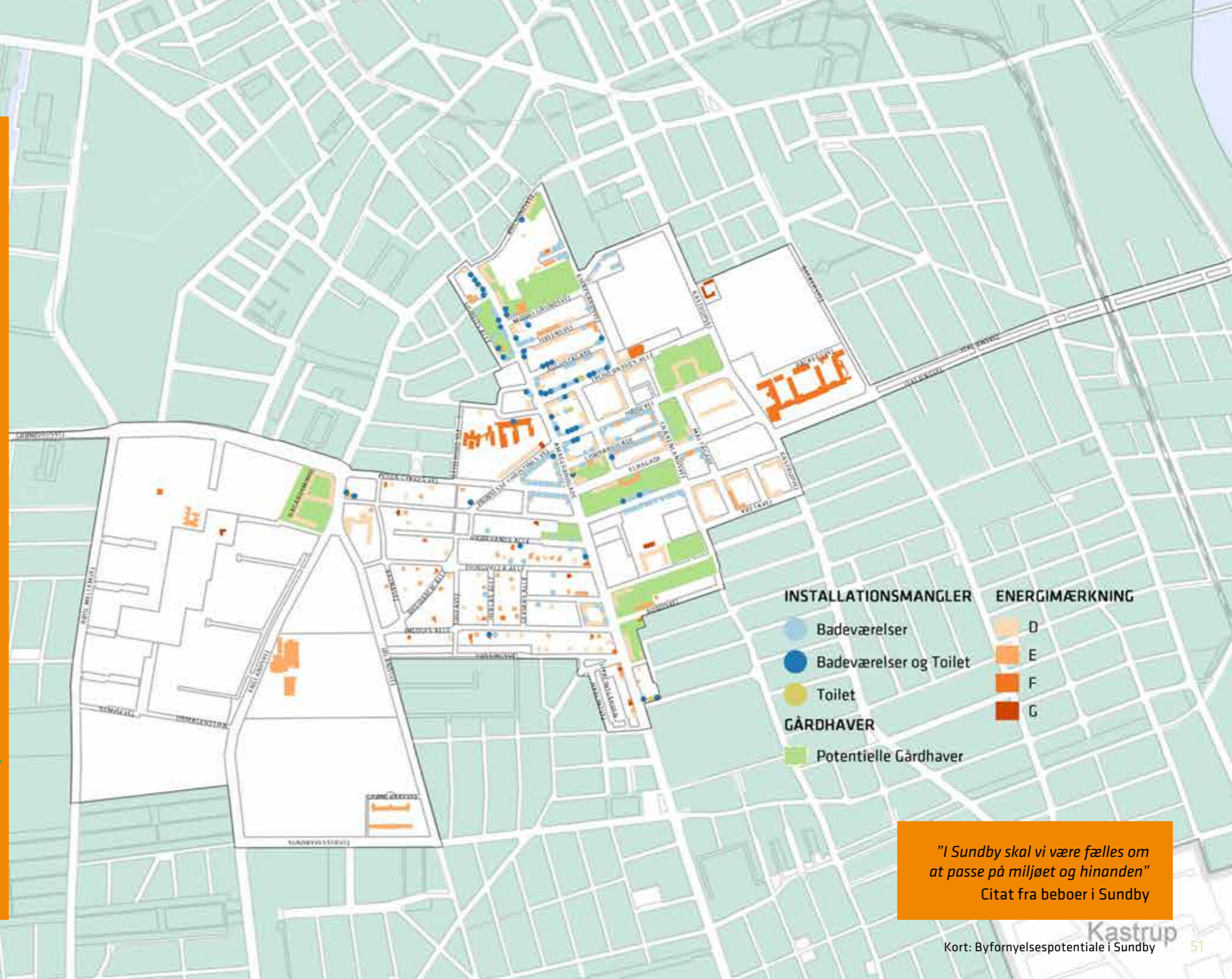
Bedre boliger skal sikre, at Sundby bidrager til kommunens mål om en CO₂-neutral by i 2025, der samtidig er klimatilpasset. Såfremt boligejerne søger byfornyelsesstøtte er succeskriterierne følgende:

SUCCESKRITERIER

- 2022: Mindst 60 boliger i Sundby får etableret wc/baderum.
- 2022: Mindst 100 boliger får reduceret støjgener i boligen.
- 2022: Mindst 12 ejendomme skybrudssikres.

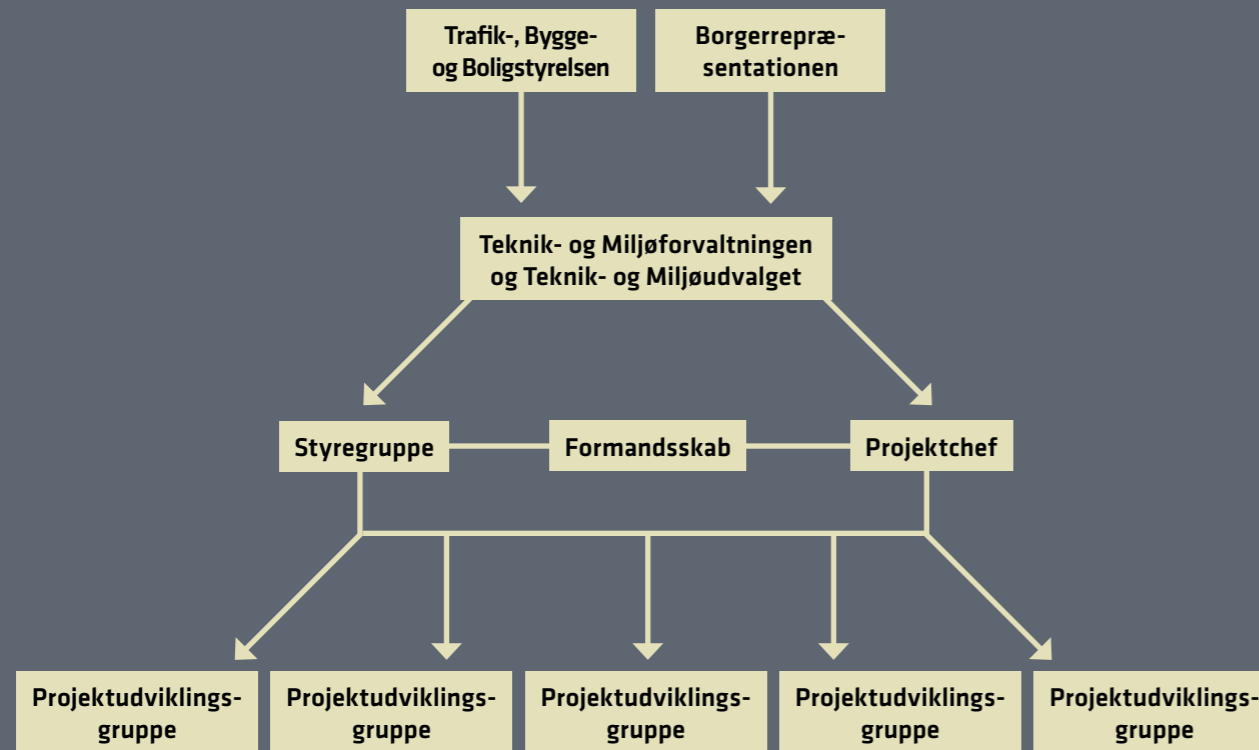
BUDGET: 0,50 MIO. KR.

- Nord: 0,25 mio. kr.
- Syd: 0,25 mio. kr.

"I Sundby skal vi være fælles om at passe på miljøet og hinanden"
Citat fra beboer i Sundby

ORGANISERING

Organisationsdiagram der forklarer forholdet mellem Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, Teknik- og Miljøforvaltningen, sekretariatet, styregruppen og projektudviklingsgrupper.

Styregruppen, projektudviklingsgrupperne og sekretariatet samarbejder tæt om at realisere Områdefornyelsen Sundbys kvarterplan.

STYREGRUPPEN

Styregruppen har 29 medlemmer, der bredt repræsenterer Sundby og Københavns Kommunes forvaltninger. Det er styregruppens opgave at sikre, at projekter og aktiviteter afspejler kvarterets ønsker og behov bedst muligt, og at de stemmer overens med kommunens overordnede planer. Styregruppen er både repræsentanter for kvarteret og ambassadører for områdefornyelsen.

Styregruppen sætter de enkelte projekter i gang og godkender efterfølgende en overordnet projektplan udarbejdet af projektudviklingsgrupperne. Styregruppen nedsætter et formandskab på seks medlemmer, der kan agere og sikre den nødvendige fremdrift mellem møderne.

PROJEKTUDVIKLINGSGRUPPER

Projektudviklingsgrupperne etableres løbende, når et nyt projekt sættes i gang. Grupperne er åbne og består af beboere, lokale aktører og helst et eller flere medlemmer af styregruppen. Det er i projektudviklingsgrupperne, at de konkrete projekter udvikles i et samarbejde med sekretariatet. I opstarten af projektet udarbejdes en projektplan med afsæt i kvarterplanen, som blandt andet indeholder en strategi for dialog og involvering, succeskriterier og en plan for forankring. Projektplanen godkendes i styregruppen.

LOKALT SEKRETARIAT

Områdefornyelsens lokale sekretariat er en del af Teknik- og Miljøforvaltningen. Sekretariatets vigtigste opgave er at sikre, at kvarterplanens projekter gennemføres. Sekretariatet placeres i et kontor i Sundby, som fungerer som det lokale mødested for udvikling af projekterne og samarbejde med andre lokale aktører i området. Det lokalt placerede sekretariat skaber den bedste mulige grobund for, at borgere og medarbejdere lærer hinanden at kende og opbygger den gensidige tillid, der er nødvendig for, at man sammen kan udpege de centrale udfordringer og udvikle de bedste og mest innovative løsninger.

KORTLÆGNING AF INDSATSER

Foto: Bynaturworkshop

Foto: Deltagelse i Urbanfestivalen

Foto: Amager Bladet

Foto: Børn og unge topmøde

BØRN OG UNGETOPMØDE

For at få børnenes input til kvarterplanen, har områdefornyelsen i samarbejde med de fire lokale skoler, Børne- og Ungdomsforvaltningen og Hørt Ungdom afholdt et "Børn og unge topmøde". Her deltog 80 skoleelever i alderen 6-14 år fra skolerne Sundbyøster Skole, Gerbrandskolen, Dyvekeskolen og Højdevangens Skole. Børn er eksperter i at være børn, og det er dem der allerbedst kan fortælle, hvad de elsker og savner i Sundby. De unges ideer og projektforslag er blevet indarbejdet i kvarterplanen.

KORTLÆGNING AF BYNATUR

I samarbejde med områdefornyelsen har Københavns Universitet tilrettelagt et undervisningsforløb, hvor landskabsarkitektstuderende har kortlagt bynaturen i Sundby. De studerende har foretaget observationer og interviewet folk i området. Der blev også afholdt en workshop, hvor lokale deltog i kortlægningen af bynaturen.

LOKALUDVALGENE

Kvarterplanen bunder også i viden og data fra andre kommunale organisationer, ikke mindst Lokaludvalg Amager Øst og Lokaludvalg Amager Vests Bydelsplaner, der har lavet en omfattende borgerinddragelse, blandt andet borgerpanelundersøgelse.

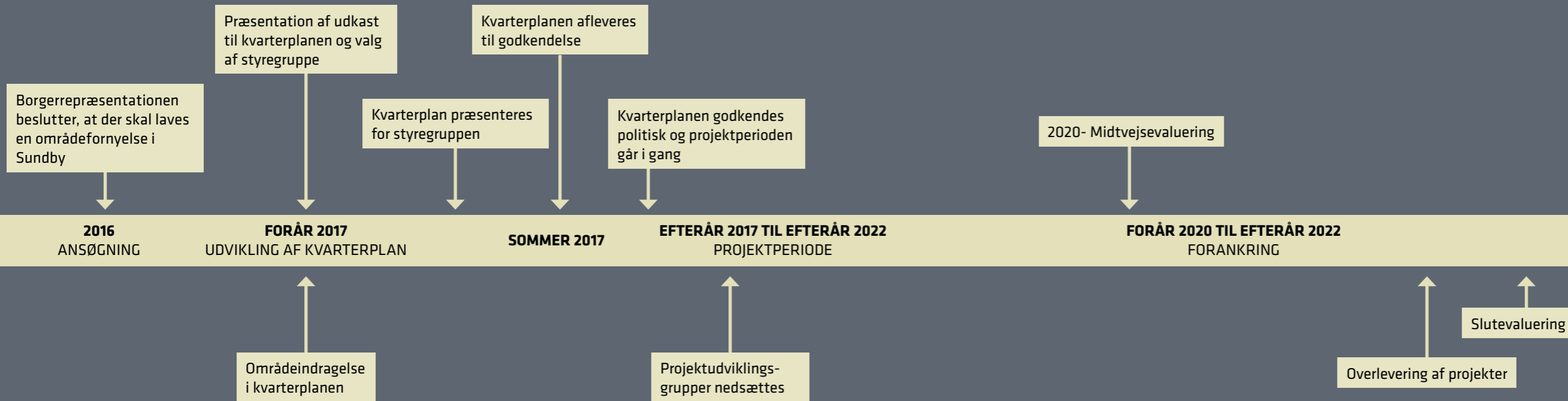
EN DEL AF ET NETVÆRK

Som optakt til kvarterplanen har områdefornyelsen holdt møder med en lang række af kvarterets aktører; institutioner, skoler, kultur- og idrætsforeninger, handelslivet, boligorganisationer etc. Vi har fået skabt et netværk, så vi kan understøtte og supplere hinandens arbejde med at udvikle Sundby.

TRÅDENE SAMLES

Det er på baggrund af alle disse input, at kvarterplanen er blevet til. I april 2017 blev der valgt en styregruppe for områdefornyelsen. Styregruppen skal i tæt samarbejde med områdefornyelsens sekretariat sikre, at kvarterplanens projekter gennemføres. Efter kvarterplanens godkendelse vil der blive nedsat en række projektudviklingsgrupper, der skal realisere og udvikle projekterne.

TIDSPLAN

I efteråret 2016 besluttede Københavns Borgerrepræsentation og Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen at reservere midler til en områdefornyelse i Sundby. I foråret 2017 er der gennemført borger- og aktørdialog i kvarteret som led i udarbejdelsen af denne kvarterplan. Efter kvarterplanen er godkendt af Borgerrepræsentationen og Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen i efteråret 2017, kan områdefornyelsens arbejde med realiseringen af planen gå i gang.

Kvarterplanens projekter startes op af styregruppen, med afsæt i en projektbeskrivelse udarbejdet af sekretariatet. Projekterne udvikles og gennemføres af projektudviklingsgrupper og i stadig dialog med kvarterets øvrige beboere, brugere og interessenter. Forankring af projekterne begynder fra dag ét og løber gennem hele perioden for at sikre et solidt fundament i kvarteret.

BUDGET

Områdefornyelsen Sundby består af to administrativt selvstændige områdefornyelser: Sundby Nord og Sundby Syd. For at understøtte Sundby som et sammenhængende kvarter har de to områdefornyelser fælles kvarterplan, sekretariat og styregruppe. Den samlede betegnelse for områdefornyelserne er Områdefornyelsen Sundby.

Der er samlet afsat 60 mio. kr. til Områdefornyelsen Sundby. Københavns Kommune finansierer 40 mio. kr. og Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen 20 mio. kr. De 60 mio. kr. skal bruges til at realisere projekterne i kvarterplanen samt drive et lokalt sekretariat. Af de midler, der er afsat til projekter, benyttes cirka 84 % til forberedelse og anlæg af fysiske projekter, mens de resterende cirka 16 % bruges på sociale og kulturelle projekter.

Da der administrativt er tale om to områdefornyelser, skal de to indsatsers budgetter adskilles, og derfor er hvert projekts finansiering markeret som 'Nord' eller 'Syd'.

BUDGET I ALT 60 MIO. KR.

Nord: 30 mio. kr.

Syd: 30 mio. kr.

Projekterne kan gennemføres alene med områdefornyelsens egne midler. Områdefornyelsens sekretariat og styregruppen vil dog arbejde målrettet for at udvikle projekterne og tiltrække yderligere medfinansiering og investering i Sundby.

BUDGET (MIO. KR.)	NORD	SYD	I alt	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I alt
KVARTERPLAN (VEDTAGET)										
Kvarterplan (BR d. 25. august 2016)	0,6	0,6	1,2	1,2						1,2
I alt KVARTERPLAN	0,6	0,6	1,2	1,2						1,2
SUNDBY PÅ TVÆRS										
Sundby - fra fælled til strand	12,0	2,0	14,0		1,5	1,0	2,5	7,0	2,0	14,0
Sundbyøster Plads som centrum		10,0	10,0		0,5	1,0	2,0	5,0	1,5	10,0
I alt SUNDBY PÅ TVÆRS	12,0	12,0	24,0		2,0	2,0	4,5	12,0	3,5	24,0
SÆRLIGE STEDER										
Tryghed og liv til Englandsparken		5,0	5,0		0,25	0,75	1,0	3,0		5,0
Vision for Sundby Idrætspark		2,0	2,0		1,0	1,0				2,0
Omdannelse af Sundby Kirkegård	3,0		3,0				0,5	2,5		3,0
Fillipsparken uden barrierer	2,0		2,0				0,5	1,5		2,0
Nye mødesteder og særlige genveje (pulje)	3,4	1,4	4,8		1,2	1,2	1,2	1,2		4,8
I alt SÆRLIGE STEDER	8,4	8,4	16,8		2,45	2,95	3,2	8,2		16,8
AKTIVITETER										
Unge skaber byrum	1,5	1,5	3,0		0,5	1,0	1,0	0,5		3,0
Kultur der forbinder (pulje)	1,5	1,5	3,0		0,5	1,0	1,0	0,5		3,0
Formidling viser vej	0,5	0,5	1,0		0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1,0
Fælles gårdhaver	0,25	0,25	0,5		0,2	0,2	0,1			0,5
Bedre Boliger	0,25	0,25	0,5		0,2	0,2	0,1			0,5
I alt AKTIVITETER	4,0	4,0	8,0		1,6	2,6	2,4	1,2	0,2	8,0
SEKRETARIAT										
Lokalt sekretariat	5,0	5,0	10,0	0,3	2,0	1,9	1,9	1,9	2,0	10,0
I alt SEKRETARIAT	5,0	5,0	10,0	0,3	2,0	1,9	1,9	1,9	2,0	10,0
I ALT OMRÅDEFORNYELSEN SUNDBY	30,0	30,0	60,0	1,5	8,05	9,45	12,0	23,3	5,7	60,0

EVALUERING

For at sikre opfølgning og læring dokumenteres resultaterne og effekterne af områdefornyelsens indsats. Områdefornyelsen vil gennemføre en midtvejs- og slutevaluering af områdefornyelsens indsatser.

Teknik- og Miljøforvaltningen udvikler et fælles evalueringskoncept for Københavns Kommunes områdefornyelser, som i efteråret 2017 vil blive implementeret i Områdefornyelsen Sundby. Baselinemålingerne foretages umiddelbart efter kvarterplanens godkendelse.

MIDTSTATUS OG SLUTEVALUERING

I overensstemmelse med krav fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, udarbejder sekretariatet og styregruppen en midtvejsstatus i 2020 for at opsamle læringspointer undervejs og skærpe fremdriften. Det er også ved midtvejsstatus, at det er oplagt at indstille eventuelle større ændringer af kvarterplanen til Teknik- og Miljøudvalget i Københavns Kommune og Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.

Ved projektets afslutning i 2022 gennemføres en slutevaluering, hvor alle projekternes mål og succeskriterier evalueres, og erfaringer videregives til Teknik- og Miljøforvaltningen, så de kan bruges i kommende områdefornyelser. Derudover har slutevalueringen også til formål at understøtte den lokale forankring og på den måde spille en aktiv rolle i at sikre, at områdefornyelsen fortsætter med at skabe værdi, selv efter projektperioden er afsluttet.

PROCESEVALUERING

Områdefornyelsen Sundby ønsker at supplere effektevalueringen med en løbende procesevaluering af de projekter, der er beskrevet i kvarterplanen samt puljerne, der understøtter indsatsområderne. Formålet med procesevaluering er at lære undervejs og forbedre projekters gennemførelse og forankring. De projektgrupper, der etableres for hvert projekt og hver pulje er ansvarlige for at udarbejde en projektbeskrivelse indeholdende: en forandringsstrategi, en plan for inddragelse af borgere og interessenter og en plan for projektets fremdrift inkl. milepæle, evaluering og forankring.

FORANKRING

Helt grundlæggende er evaluering en central del af forankringen af områdefornyelsesindsatserne, der skal være med til at sikre, at erfaringer bliver viderebragt og stafetten overdrages til lokale og kommunale kræfter. Områdefornyelsen skal sætte en positiv spiral i gang, som rækker mange år ud i fremtiden. Det kræver en lokal forankring af indsatsen hos borgere, erhvervsliv, foreninger, institutioner og i kommunes forvaltninger.

Halvandet år før afslutningen af områdefornyelsen nedsættes en gruppe bestående af repræsentanter for styregruppen, sekretariatet, interessenter og forvaltningerne. Gruppen udarbejder en forankringsplan, der godkendes i styregruppen. Forankringsplanen skal være detaljeret og robust. Den skal gennemgå samtlige projekter med forankringspunkter og overdragelsesplan med økonomi, kontaktpersoner m.m. Det er ikke alle projekter, der nødvendigvis skal og kan leve videre. Behovet og energien i projektet skal være til stede.

ANDRE INVESTERINGER I OMRÅDET

Sundby og lokalområdet omkring vil i de kommende år udvikle sig markant. Ikke blot på grund af områdefornyelsens indsatser, men også fordi der er en lang række af andre investeringer i og omkring området. I de kommende år bliver der investeret omkring 2 mia. kr. og af dem ca. 1,3 mia. kr. inden for områdefornyelsens areal. Kvarterplanens projekter og områdefornyelsens arbejde skal bidrage til at skabe synergi mellem de mange investeringer i eller omkring Sundby.

INVESTERINGER I SUNDBY

Remiseparken og åbning af Urbanplanen

Der investeres i disse år massivt i at gøre Urbanplanen til et trygt og attraktivt boligområde. Københavns Kommune har investeret 79,6 mio. kr. i en renovering af Remiseparken, opførelse af en ny byplads ved Solvang Bibliotek, opgradering af Urmagerstien og Remisevej og en ny indgang til Remiseparken fra Peder Lykkes Vej.

Områdefornyelsen vil fokusere på at skabe sammenhæng mellem de planlagte investeringer i Urbanplanen og udvikling af omkringliggende områder som Sundby Idrætspark, Englandsparken og den tværgående forbindelse 'Sundby på tværs'. På den måde forbinder områdefornyelsen Urbanplanen med det omkringliggende lokalområde.

Faciliteter og institutioner i Urbanplanen

Sideløbende med at Urbanplanen kobles på den omkringliggende by, investeres der i nybyggeri af faciliteter og institutioner, som skal gøre området mere attraktivt og velfungerende. Eksempelvis opføres der nye fritidsinstitutioner for 57,4 mio. kr., ligesom der er planer om nybyggeri på Peder Lykke Centerets grund og Solvangcenterets grund for omkring 750 mio. kr.

Renovering af boliger og boligsociale initiativer

Udover de fysiske initiativer i Urbanplanen gennemføres der i løbet af de næste par år en række sociale indsatser i Urbanplanen for op til 35 mio. kr. Herunder en boligsocial helhedsplan, et tryghedspartnerskab og en fremskudt beskæftigelsesindsats.

Nybyggeri på Sundbyøster Plads

Der investeres i disse år ca. 80 mio. kr. i byggeri af boliger og butikker på Sundbyøster Plads, der grænser op til Amagerbrogade. Som en del af byggeriet har den private investor indvilget i at anlægge syv meter fra bygningen og ud mod pladsen. Det er oplagt, at disse investeringer tænkes sammen med områdefornyelsens projekt på Sundbyøster Plads.

Vejgenopretning og skybrudssikring

Københavns Kommune har afsat 18,3 mio. kr. til en helhedsgenopretning af Englandsvej, ligesom der over en længere årrække investeres omkring 165 mio. kr. i at skybrudssikre Peder Lykkes Vej, Elbagade, Italiensvej, Filipsparken og Sundby Kirkegård. Hvor det er muligt, vil områdefornyelsen udnytte mulige synergier mellem egne projekter og investeringer i skybrudssikring eller vejgenopretning.

Skolerenoveringer

Igennem de seneste år har Københavns Kommune afsat midler til at helhedsrenovere kommunens skoler. Af ikke-afsluttede renoveringer i Sundby er Peder Lykkes Skole, der skal helhedsrenoveres for 144,3 mio. kr. og Sundbyøster Skole, hvor der er afsat 23,8 mio. kr. til en renovering af skolen og 7,7 mio. kr. til skolens udearealer.

INVESTERINGER I LOKALOMRÅDET

Fysisk renovering af Hørgården

Der investeres ca. 300 mio. kr. i en fysisk helhedsplan i boligafdelingen Hørgården III.

Løft af Amagerbrogade

Københavns Kommune har investeret 70 mio. kr. i et løft af Amagerbrogade fra Christmas Møllers Plads til Shetlandsgade.

Naturpark Amager

Nordeafonden har investeret 55 mio. kr. i Naturpark Amager på Amager Fælled. Denne investering blev med Københavns Kommunes forhandlinger om budgettet for 2017 fulgt op af en investering på yderligere 30,5 mio. kr.

Byudviklingsområderne Ørestad og Amager Strandpark

Sundby grænser op til de nye byområder i Ørestad og Amager Strandpark, hvor der igennem en længere årrække vil blive gennemført investeringer for milliarder. Eksempelvis er der investeret ca. 1,3 mia. kr. i Nordeas nye hovedkontor på Grønjordsvej.

INVESTERINGSKORT

Nordeas nye hovedkontor
1,3 mia. kr.
(Nordea)

Fysisk helhedsplan i Hørgården III:
forventet ca. 300 mio. kr.
(Københavns Kommune)

Helhedsrenovering af Peder Lykkes Skole
144,3 mio. kr.
(Københavns Kommune)

Peder Lykkes Centret
ca. 500 mio. kr.
(Den Almene Sektor)

Amagerbrogade etape 1+2
70 mio. kr.
(Københavns Kommune)

Forventede investeringer i klimatilpasning/skybrudssikring
Italiensvej 120 mio. kr. (HoFor)
Elbagade + Filipsparken 18,3 mio. kr. (HoFor)
Peder Lykkes Vej 22,5 mio. kr. (HoFor)
Sundby Kirkegård + Kirkegårdsvej 12,5 mio. kr. (HoFor)

Naturpark Amager
55 mio. kr. (Nordeafonden)
30,5 mio. kr. (Københavns Kommune)

Investeringer i Urbanplanen (Københavns Kommune)
Renovering af Remiseparken: 57 mio. kr.
Opgradering af Urmagerstien: 8,5 mio. kr.
Urbanpladsen (ny byplads): 6,6 mio. kr.
Renovering af Solvang Bibliotek: 7,5 mio. kr.
Trykshedspartnerskab i Urbanplanen (og Tingbjerg): i alt 3,6 mio. kr.
Beskæftigelsesindsats i Urbanplanen (Tingbjerg og Mjølnerparken): i alt 12,3 mio. kr.
Nybyggeri på Solvangcenterets grund: ca. 250 mio. kr. (Den almene sektor)
Ny Boligsocial Helhedsplan: 20 mio. kr. (LBF, 3B og Københavns Kommune)

Genopretning af Englandsvej
18,3 mio. kr.
(Københavns Kommune)

Nye fritidsinstitutioner ved Dyvekeskolen
57,4 mio. kr.
(Københavns Kommune)

Nybyggeri på Sundbyøster Plaads (boliger og butikker)
80 mio. kr.
(Privat Investor)

Renovering af Sundbyøster Skole
Skolen 23,8 mio. kr.
Udearealer 7,7 mio. kr.
(Københavns Kommune)

SAMLET INVESTERINGER	
Urbanplanen	ca. 900 mio. kr.
Sundby	ca. 1,3 mia. kr.
Sundby + ophav	aca. 2 mia. kr.

SUNDBY FOR ALLE

FÅ INDFLYDELSE PÅ DIN BYDEL

Sundby er en mangfoldig bydel i København med sin helt egen identitet og stemning. Områdefornyelsens vision er at understøtte og udvikle områdets kvaliteter i tæt samarbejde med dem, der bor, bruger og arbejder i området.

Kvarterplanen er en retningsgivende overordnet vision og strategi for kvarteret, men det er også en invitation til at være med. Det er nu, vi skal kvalificere, detaljere og realisere planen.

I perioden 2018-2022 vil der blive igangsat en lang række store og små projekter. Der er mange måder at deltage i områdefornyelsen på. Du har både mulighed for at deltage i projektudviklingsgrupper, men også igangsætte egne projekter gennem områdefornyelsens puljer.

Du er altid velkommen til at kontakte sekretariatet, hvis du vil høre om kvarterplanens projekter, eller hvis du selv har et projekt, som du har brug for råd og vejledning til at føre ud i livet. Du kan også følge os på vores hjemmeside og på facebook.

Vi håber, at rigtig mange vil deltage i arbejdet med at udvikle "Sundby for alle".

Telefon: 2179 3235

Email: omfsundby@tmf.kk.dk

Web: www.kk.dk/omraadefornyelsesundby

Facebook: www.facebook.com/omraadefornyelsesundby

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen

Danish Transport, Construction and Housing Authority